

HRVATSKI SABOR

611

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O OSIGURANJU

Proglašavam Zakon o osiguranju, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 6. ožujka 2015. godine.

Klasa: 011-01/15-01/17

Urbroj: 71-05-03/1-15-2

Zagreb, 11. ožujka 2015.

Predsjednica

Republike Hrvatske

Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON O OSIGURANJU

GLAVA I.

UVODNE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju:

1. uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak društava za osiguranje, društava za reosiguranje i društava za uzajamno osiguranje
2. uvjeti pod kojima društva za osiguranje i društva za reosiguranje iz drugih država članica i trećih država mogu obavljati poslove osiguranja, odnosno poslove reosiguranja u Republici Hrvatskoj
3. nadzor društava za osiguranje i društava za reosiguranje u grupi
4. nadzor nad subjektima nadzora
5. povjerenik, reorganizacija, posebna uprava, likvidacija i stečaj društava za osiguranje, društava za reosiguranje i društava za uzajamno osiguranje
6. način izvještavanja EIOPA-e i Europske komisije i suradnja s drugim nadležnim tijelima

7. zaštita potrošača

8. poslovanje udruženja (*pool*) osiguranja odnosno reosiguranja i nacionalnog ureda za osiguranje

9. uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak obavljanja poslova zastupanja u osiguranju i poslova posredovanja u osiguranju i reosiguranju

10. prekršajne odredbe.

Pravo Europske unije

Članak 2.

(1) Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose sljedeće direktive:

1. Direktiva Vijeća 91/371/EEZ od 20. lipnja 1991. o provedbi Sporazuma između Europske ekonomske zajednice i Švicarske Konfederacije o izravnom osiguranju osim životnog osiguranja (SL L 205, 27. 7. 1991.)

2. Direktiva Vijeća 91/674/EEZ od 19. prosinca 1991. o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima društava za osiguranje (SL L 374, 31. 12. 1991.) kako je posljednji put izmijenjena Direktivom 2006/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o izmjeni Direktive Vijeća 78/660/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima za određene vrste trgovačkih društava, Direktive Vijeća 83/349/EEZ o konsolidiranim financijskim izvještajima, Direktive Vijeća 86/635/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima banaka i drugih financijskih institucija i Direktive Vijeća 91/674/EEZ o godišnjim financijskim izvještajima i konsolidiranim financijskim izvještajima osiguravajućih poduzeća (SL L 224, 16. 8. 2006.)

3. Direktiva 2002/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. prosinca 2002. o posredovanju u osiguranju (SL L 9, 15. 1. 2003.)

4. Direktiva Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga (SL L 373, 21. 12. 2004)

5. Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17. 12. 2009.) kako je posljednji put izmijenjena Direktivom 2014/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni direktiva 2003/71/EZ i 2009/138/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 1094/2010 i (EU) br. 1095/2010 u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 153, 22. 5. 2014.).

(2) Ovim se Zakonom osiguravaju pretpostavke za provedbu:

1. Uredbe (EU) br. 1092/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o makrobonitetnom nadzoru financijskog sustava Europske unije i osnivanju Europskog odbora za sistemske rizike (SL L 331, 15. 12. 2010.)

2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo) kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15. 12. 2010.)

3. Uredbe (EU) broj 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskoga nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke broj 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15. 12. 2010.)

4. Uredbe (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15. 12. 2010.)

5. Delegirane Uredbe Komisije (EU) br. 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 12, 17. 1. 2015.).

Pojmovi

Članak 3.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. »društvo za osiguranje« je pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja obavlja poslove životnog ili neživotnog osiguranja, koja ima odobrenje Agencije za obavljanje poslova osiguranja i upisana je u sudski registar nadležnog trgovačkog suda
2. »vlastito društvo za osiguranje« je društvo za osiguranje koje je u vlasništvu financijskog društva koje nije društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje ili grupa društava za osiguranje, odnosno grupa društava za reosiguranje u smislu članka 297. ovoga Zakona ili u vlasništvu nefinancijskog društva, čiji je cilj pružiti pokriće osiguranja samo za rizike društva, odnosno društava kojima pripada ili za rizike društva, odnosno društava grupe čije je to društvo član, a »vlastito društvo za reosiguranje« je društvo za reosiguranje koje je u vlasništvu financijskog društva koje nije društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje ili grupa društava za osiguranje, odnosno grupa društava za reosiguranje u smislu članka 297. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona ili u vlasništvu nefinancijskog društva, čiji je cilj pružiti pokriće reosiguranja samo za rizike društva, odnosno društava kojima pripada ili za rizike društva, odnosno društava grupe čije je to društvo član
3. »društvo za osiguranje iz druge države članice« je pravna osoba sa sjedištem u drugoj državi članici koja ima odobrenje nadležnoga nadzornog tijela za obavljanje poslova osiguranja
4. »društvo za osiguranje iz treće države« je pravna osoba sa sjedištem izvan Republike Hrvatske ili druge države članice koja ima odobrenje Agencije za obavljanje poslova osiguranja na području Republike Hrvatske putem poslovnog nastana (podružnice)
5. »društvo za osiguranje iz Švicarske Konfederacije« je pravna osoba sa sjedištem u Švicarskoj Konfederaciji koja ima odobrenje Agencije za obavljanje poslova osiguranja na području Republike Hrvatske putem poslovnog nastana (podružnice)
6. »društvo za reosiguranje« je pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja ima odobrenje Agencije za obavljanje poslova reosiguranja i upisana je u sudski registar nadležnog trgovačkog suda
7. »društvo za reosiguranje iz druge države članice« je pravna je osoba sa sjedištem u drugoj državi članici koja ima odobrenje nadležnoga nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja
8. »društvo za reosiguranje iz treće države« je pravna osoba sa sjedištem izvan Republike Hrvatske ili države članice koja ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja
9. »društvo za reosiguranje iz Švicarske Konfederacije« je pravna osoba sa sjedištem u Švicarskoj Konfederaciji koja ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja
10. »društvo za uzajamno osiguranje« je pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja ima odobrenje Agencije za obavljanje poslova osiguranja i upisana je u sudski registar nadležnog trgovačkog suda
11. »reosiguranje« znači:
 - poslove koji se sastoje od prihvaćanja rizika koje je ustupilo društvo za osiguranje, odnosno društvo za osiguranje iz druge države članice, društvo za osiguranje iz treće države ili drugo društvo za reosiguranje, odnosno društvo za reosiguranje iz druge države članice ili iz treće države ili
 - u slučaju Lloydova udruženja individualnih osiguratelja, djelatnost koja se sastoji od prihvaćanja rizika koje je ustupio bilo koji član Lloydova udruženja individualnih osiguratelja od strane društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje koje nije Lloydovo udruženje individualnih osiguratelja

12. »reosiguranje ograničenog rizika« je reosiguranje u okviru kojega izričita najveća moguća šteta, izražena kao najveći preneseni ekonomski rizik koji proizlazi iz prijenosa značajnog osigurateljnog rizika i vremenskog rizika, prelazi premiju tijekom trajanja tog ugovora za ograničen, ali značajan iznos i ima barem jedno od sljedećih dvaju obilježja:

- da izričito i značajno uzima u obzir vremensku vrijednost novca
- da ugovorne odredbe omogućavaju izjednačavanje ekonomskih rezultata između ugovornih strana tijekom vremena kako bi se postigao ciljani prijenos rizika

13. »država članica« je država koja je članica Europske unije i država potpisnica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru

14. »treća država« je država koja nije Republika Hrvatska, odnosno druga država članica

15. »matična država članica« je:

- za neživotna osiguranja, država članica u kojoj je sjedište društva za osiguranje koje pokriva rizik
- za životno osiguranje, država članica u kojoj je sjedište društva za osiguranje koje pokriva obvezu
- za reosiguranje, država članica u kojoj je sjedište društva za reosiguranje

16. »država članica domaćin« je država članica koja nije matična država članica, a u kojoj društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje ima podružnicu ili u kojoj pruža usluge

17. »država članica u kojoj se pružaju usluge« je država članica obveze, odnosno država članica u kojoj se nalazi rizik, ako tu obvezu ili taj rizik pokriva društvo za osiguranje, odnosno podružnica koja se nalazi u drugoj državi članici

18. »država članica u kojoj se nalazi rizik« je:

a) država članica u kojoj se nalazi imovina, kad se osiguranje odnosi na zgrade ili na zgrade i njihov sadržaj, pod uvjetom da je sadržaj pokriven istom policom osiguranja

b) kada se osiguranje odnosi na bilo koju vrstu prijevoznog sredstva (vozilo, zrakoplov, brodica, odnosno jahta), država članica u kojoj je prijevozno sredstvo registrirano

c) kada se osiguranje odnosi na bilo koju vrstu rizika povezanih s putovanjem ili godišnjim odmorom u slučaju polica koje traju četiri mjeseca ili kraće, država članica u kojoj je ugovaratelj sklopio ugovor o osiguranju

d) u svim slučajevima koji nisu izričito navedeni u točkama a), b) ili c) ove točke, država članica u kojoj se nalazi:

- prebivalište ili uobičajeno boravište ugovaratelja osiguranja ako je ugovaratelj osiguranja fizička osoba ili
- poslovni nastan ugovaratelja osiguranja na koji se ugovor odnosi ako je ugovaratelj osiguranja pravna osoba

19. »država članica preuzimanja obveze« je država članica u kojoj se nalazi:

- prebivalište ili uobičajeno boravište ugovaratelja osiguranja ili
- ako je ugovaratelj osiguranja pravna osoba, onaj poslovni nastan ugovaratelja osiguranja na koji se ugovor odnosi

20. »Agencija« je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga osnovana na temelju Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga i koja je nadzorno tijelo ovlašteno obavljati nadzor na temelju ovoga Zakona

21. »nadležno nadzorno tijelo« je tijelo iz druge države članice, treće države i Švicarske Konfederacije ovlašteno na temelju zakona ili propisa za nadzor nad obavljanjem poslova osiguranja i poslova reosiguranja, odnosno poslova posredovanja u osiguranju i reosiguranju i zastupanja u osiguranju

22. »podružnica« je pravno ovisni dio društva za osiguranje ili društva za reosiguranje koja se nalazi na području države članice koja nije matična država članica

23. »poslovni nastan« društva za osiguranje ili društva za reosiguranje znači njegovo sjedište ili bilo koju njegovu podružnicu

24. »matično društvo« je osoba koja u odnosu na društvo kćer ispunjava jedan od sljedećih uvjeta:

- ima većinu glasačkih prava u društvu kćeri
- ima pravo imenovati ili opozvati većinu članova uprave, nadzornog odbora ili izvršnih direktora društva kćeri, a istodobno je dioničar ili imatelj udjela u društvu kćeri
- ima pravo ostvarivanja dominantnog utjecaja nad društvom kćeri na temelju poduzetničkog ugovora, drugog ugovora ili sporazuma
- ima sudjelujući udjel u društvu kćeri i nad njim ostvaruje dominantan utjecaj
- dioničar je ili imatelj udjela u društvu kćeri na temelju ugovora ili sporazuma s drugim dioničarima ili imateljima udjela na način da nadzire većinu glasačkih prava u tom društvu
- ima sudjelujući udjel u društvu kćeri i ima sklopljen ugovor o vođenju poslova društva s društvom na temelju kojeg vodi poslove društva kćeri ili
- koje prema mišljenju nadzornog tijela ima dominantan utjecaj nad drugim društvom ili koje nad drugim društvom ili društvom kćeri upravlja na jedinstvenoj osnovi

25. »društvo kći« je pravna osoba nad kojom matično društvo ima dominantan utjecaj na način opisano u točki 24. ovoga članka. Sva društva kćeri društava kćeri smatraju se društvima kćerima matičnih društava

26. »uska povezanost« je odnos u kojem su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba povezane kontrolom ili sudjelovanjem ili položaj u kojem su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba trajno povezane s jednom te istom osobom odnosom kontrole

27. »kontrola« je odnos između matičnog društva i društva kćeri na način kako je definirano točkama 24. i 25. ovoga članka ili sličan odnos između bilo koje fizičke ili pravne osobe i nekog društva

28. »unutargrupne transakcije« su sve transakcije u kojima se društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje izravno ili neizravno oslanja na drugo društvo unutar iste grupe ili na bilo koju fizičku ili pravnu osobu koja je u odnosu uske povezanosti s društvima u toj grupi u svrhu ispunjavanja ugovornih ili izvanugovornih obveza uz plaćanje ili bez plaćanja

29. »sudjelovanje« je izravno držanje ili držanje putem kontrole 20 % ili više glasačkih prava, odnosno kapitala društva

30. »kvalificirani udjel« je svaki posredni ili neposredni udjel u društvu koji predstavlja 10 % ili više udjela u kapitalu, odnosno glasačkim pravima ili koji omogućava ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje tim društvom

31. »uređeno tržište« je tržište kako je uređeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a u slučaju tržišta koje se nalazi u trećoj državi, financijsko tržište koje ispunjava sljedeće uvjete:

- priznaje ga matična država članica društva za osiguranje i ispunjava zahtjeve usporedive s onima uređenim propisima kojima se uređuje tržište kapitala
- financijski instrumenti kojima se trguje na tom tržištu imaju kvalitetu koja je usporediva s kvalitetom instrumenata kojima se trguje na uređenom tržištu, odnosno uređenim tržištima matične države članice